

Ústav světových dějin

Posudek vedoucího bakalářské práce

Pavla Voborníková: Manifest destiný a jeho vliv na americký imperialismus na konci 19. století a začátku 20. století, Praha 2016 (57 stran rkp. + přílohy).

Pavla Voborníková se ve své bakalářské práci rozhodla zpracovat fenomén tzv. *manifest destiny* a jeho roli v amerických dějinách v době prezidentství Williama McKinleyho, Theodora Roosevelta, Williama H. Tafta a Woodrowa Wilsona. V tomto období docházelo k reformulaci americké zahraniční politiky, která po španělsko-americké válce začala vykazovat silné imperialistické prvky. Autorka se tedy pokusila zanalyzovat příčiny amerického imperialismu a položila si otázku, do jaké míry byl ovlivněn *manifestem destiny*.

Jedna z kapitol práce je také věnována sociálnímu darwinismu, jenž našel odezvu u řady amerických politiků, byl využíván ke zdůvodnění další expanze USA a nadřazenosti Američanů nad ostatními národy. Voborníková se proto logicky také zabývá tím, jakým způsobem sociální darwinismus *manifest destiny* ovlivňoval a přispěl tak k americkému imperialismu konce 19. a počátku 20. století.

V první části své bakalářské práce se autorka věnuje teoretickým východiskům. Blíže se zabývá již zmíněným fenoménem sociálního darwinismu, jeho vzniku a vlivu na *manifest destiny*. Následně si vymezuje pojem „imperialismus“. Z mnoha interpretací a definic si Voborníková vybrala pohled historika Roberta Zevina¹ a s jeho definičním rámcem pak pracuje v dalších kapitolách. Nutno ale podotknout, že by pro následnou analýzu bylo vhodnější zvolit novější definici. Od sedmdesátých let, kdy Zevin své vymezení uveřejnil, proběhl v americké historiografii rozsáhlý diskurs ohledně imperialistických prvků americké zahraniční politiky. Tato problematika získala na aktuálnosti i s tzv. válkou proti terorismu vedenou prezidentem Georgem W. Bushem a stále vycházejí další práce zabývající se historickými kořeny amerického imperialismu a jeho definicí.

¹ Zevin, Robert: An Interpretation of American Imperialism, in: The Journal of Economic History 32, No. 1 (March 1972), s. 316–360.

Ústav světových dějin

Jádro práce tvoří pátá kapitola, v níž autorka postupně analyzuje příčiny amerického imperialismu. Přestože se vrací k výpravám komodora Perryho z padesátých let 19. století, největší prostor věnuje událostem těsně před a po španělsko-americké válce. Voborníková velmi zdařile analyzuje, že na vzestup imperialismu Spojených států měly vliv ekonomické otázky i vnitřní politické krize. Následně demonstruje, jak *manifest destiny* americký imperialismus ovlivňoval, správně ale dodává, že to nebyl jediný faktor, který se na jeho vzestupu podílel. Ačkoli velká část americké veřejnosti expanzionismus Spojených států podporovala, vznikla v USA *Americká protiimperialistická společnost*, jež se naopak od něj distancovala. Přestože se jednalo o malou skupinku osob, mezi členy AAL patřil například Mark Twain či John Dewey. Autorka tedy správně tuto podkapitolu do práce zařadila.

Za nejslabší část považují šestou kapitolu. Voborníková se v ní snažila prokázat, že *manifest destiny*, ač v jiné formě, byl součástí zahraniční politiky také demokratického prezidenta Woodrowa Wilsona, jenž na první pohled přišel se zcela odlišným konceptem mezinárodního uspořádání. Autorka mohla Wilsonovo pojetí více rozpracovat, přesto ale s jejími závěry, že i demokratický prezident pracoval s konceptem americké výjimečnosti a předurčení, souhlasím.

Autorka při zpracování bakalářské práce využívala projevy, memoáry a dobové pamflety amerických politiků (primární prameny), text je ale převážně založen na sekundární literatuře. Prací zabývající se autorkou zpracovaného tématu je velké množství, otázkou je samozřejmě jejich dostupnost v České republice. Přesto mi v práci chybí některé tituly, jež je možné studovat i v českých knihovnách.² Pro účely této závěrečné práce je ale počet použitých zdrojů dostatečný. Po stylistické stránce je „bakalářka“ zdařilá, vyskytují se v ní jen drobnější překlapy a pravopisné chyby.

Šíření americké demokracie a způsobu života, ať již pomocí intervencionalistické či izolacionistické zahraniční politiky, je fenoménem v USA stále aktuálním i v dnešní době.

² Např. Barša, Pavel: *Hodina impéria. Zdroje současné zahraniční politiky USA*, Brno 2003; Horsman, Reginald: *Race and Manifest Destiny: The Origins of American Racial Anglo-Saxonism*, Cambridge 1981; Ferguson, Niall: *Colossus: Vzestup a pád amerického impéria*, Praha 2005; Kagan, Robert: *Nebezpečný národ: Zahraniční politika USA*, Praha 2008; Tyrrell, Ian: *Reforming the World: The Creation of America's Moral Empire*, Princeton 2010.

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav světových dějin

Narativ o americké výjimečnosti má kořeny již ve Winthropově „městu ležícím na hoře“ a v různých podobách, včetně tzv. *manifest destiny*, ho najdeme přítomný i v dnešní americké společnosti. Jeho zkoumání tedy jednoznačně může přispět k současným debatám ohledně charakteristik a směřování americké zahraniční politiky. Pavlu Voborníkovou lze tedy pochválit za to, že se rozhodla této stále aktuální otázce věnovat.

Přes výše zmíněné nedostatky se z mého pohledu jedná o kvalitní bakalářskou práci, jež splňuje veškerá kritéria kladená na tento typ kvalifikační práce. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení „**výborně**“.

V Praze, 16. ledna 2016

PhDr. Jan Koura, Ph.D.